

יסוד התשובה כאילו

1. שפת אמת דברים לחודש אלול שנה תרמא
 הרמו לאלול אני לדודי ודודי לי. כי בזמן הזה נתעורר בניי בתשובה וזכו במעשיהם לעורר עת רצון בשמים כמי"ש מה הראשונים ברצון אף אחרונים ברצון. וזה נוהג בכל שנה גייכ כי בפסח ושבעות הי מתנות שמים כמו שהי אז ביצי"מ ומתן תורה. ועיי שלא הי בזכות ישראל לכן לא נשאר ונצרך להיות התעוררות מחדש בכתן של בניי עצמם. ואני לדודי ואחי"כ דודי לי וזה הוא דבר קיים לעד.

אורות התשובה פרק טו פסקא י'.

כששוכחים את מהות הנשמה העצמית, כשמסיחים דעה מלהסתכל בתוכיות החיים הפנימיים של עצמו, הכל נעשה מעורבב ומסופק. והתשובה הראשית, שהיא מאירה את המחשכים מיד, היא שישב האדם אל עצמו, אל שורש נשמתו, ומיד ישוב אל האלהים, אל נשמת כל הנשמות, וילך ויצעד הלאה מעלה מעלה בקדושה ובטהרה. ודבר זה נוהג בין באיש יחידי, בין בעם שלם, בין בכל האנושיות, בין בתקון כל התויה כולה, שקלקולה בא תמיד ממה שהיא שוכחת את עצמה. ואם תאמר שהיא חפצה לשוב אל ד' ואת עצמה היא אינה מכוונת לקבץ את נדחיה, הרי היא תשובה של רמיה, שתשא עיי זה את שם ד' לשוא. על כן רק באמת הגדולה של התשובה אל עצמו ישוב האדם והעם, העולם וכל העולמים, החויה כולה, אל קונה, לאור באור החיים. וזהו הרז של אורו של משיח, הופעת נשמת העולם, שבהאירו ישוב העולם לשורש החויה, ואור ד' עליו יגלה. וממקור התשובה הגדולה הזאת ישאב האדם את חיי הקודש של התשובה באמתה.

2. תוספת התשובה ו'.

התשובה היא שיבה אל המקריות, אל הראשית, לתבר את כל ענפי החיים אל השורש אשר משם הם יוצאים. נשמתנו הלא טהורה היא, חלק אלוה ממעל, רבת חיים היא במקורה העליון, רבת אורה ורבת תפארת. אבל גודלה ותפארתה, חסנה והדרה, גלוי הוא בעולם הרוח העליון, וכאשר התחילה להתקשר בעולם של חיים המעשיים, ונתאגדה עם הגוף וכל כוחותיו, נצטרפה עם דאגותיו וטרדותיו, ונסתבכה בסבכי מלחמת החיים הקשים, אף כי בזה, ורק בזה, הלא עלתה בידה להרשים את רשמי פעולתיה על עולם מגושם ומובלט...

אבל הלא ענפיה נתפשטו בהכרח במורד כזה, עד שהסתגלה לאלה המפעלים ותוכן החיים המוגבל

בהגבלת בשר ודם, ומתוך כך כהו מאורותיה, והועם זיו אורם, ומתוך המחשך הזה, באים כל דרכי התעיה הרבים אשר בחיים האנושיים. אמנם הננו נקראים אל התשובה, ובת קול היוצאת מהר חורב ומכרות ואומרת: "אוי להם לבריות מעלבונה של תורה", היא מכה גלים בלבנו, ומזמן לזמן, וביחוד בימי התשובה, הננו שמים אל לבנו כי "עת לעשות לד'" וכבר הגיע הזמן לשוב בתשובה, כלומר, לקשר את הענפים של החיים המתגלים בכל העלילות, בכל המפעלים... אל מקור שורשם אל טהרתה של הנשמה, אל ראשית חויתה, אל אצילות כבודה ומקור אור חייה. "שובה ישראל עד ה' אלוהיך"

3. אורות התשובה פרק ג'.

וישנה עוד הרגשת תשובה, סתמית כללית. אין חטא או חטאים של עבר עולים על לבו, אבל ככלל הוא מרגיש בקרבנו שהוא מדוכא מאד, שהוא מלא עון, שאין אור ד, מאיר עליו, אין רוח נדיבה בקרבנו, לבו אטום, מדותיו ותכונות נפשו אינן הולכות בדרך הישרה והרצויה, הראויה למלאת חיים הגונים לנפש טהורה. השכלתו היא גסה, רגשותיו מעורבבים בקדרות וצמאון שמעורר לו געול רוחני, מתביש הוא מעצמו, יודע הוא כי אין אלוה בקרבנו, וזאת היא לו הצרה היותר גדולה, החטא היותר איום, מתמרמר הוא על עצמו, אינו מוצא מנוס מפח מוקשים שלו, שאין לו תוכן מיוחד, רק הוא כולו כמו נתון בסד. מתוך מרירות נפשית זו באה התשובה כרטיה של רופא אמן. הרגשת התשובה ועומק ידיעתה, סמיכותה הגדולה בעומק הנפש, בסתר הטבע, ובכל חזרי התורה, האמונה והמסורת, בכל כחה היא באה וזורמת בתוך נפשו. בטחון עוז ברפואה. בתחיה הכוללת, שהתשובה מושיטה לכל הדבקים בה, מעביר עליו רוח חן ותחנונים, "כאיש אשר אמו תנחמנו כן אנכי אנחמכם". מרגיש הוא, ובכל יום ויום שעובר עליו, בהסכמת תשובה עילאה וכללית זו. הרגשתו נעשית יותר בטוחה, יותר מחוורת, יותר מוארה באור השכל, ויותר מתבארת עיי יסודי תורה. והנה הוא הולך ונוהר, פני הזעם חלפו, אור רצון בא וזורח, הוא מתמלא עוז, עיניו מתמלאות אש קדש. לבבו כולו נטבל בנחלי עדנים, קדושה וטהרה חופפות עליו